

**ROLA E-LEARNINGU
W WYRÓWNYWANIU SZANS
EDUKACYJNYCH OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

Warszawa, 12-13.10.2010 r.

Józef Bednarek

ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE ANALIZ

1. Złożoność i obszerność problematyki
2. Brak kompleksowych i interdyscyplinarnych badań
3. Dylematy wokół osób niepełnosprawnych
4. Różnorodność dysfunkcji i ich stopnie
5. Polityka oświatowa UE wobec osób niepełnosprawnych i mediów cyfrowych

PODSTAWOWA TEZA

Media cyfrowe i technologie informacyjno-komunikacyjne, będące podstawowymi narzędziami edukacji na odległość, stanowią wyjątkową szansę i wyzwanie w wyrównywaniu szans edukacyjnych, zwłaszcza w odniesieniu do osób niepełnosprawnych

CEL WYSTĄPIENIA

Analiza wybranych zagadnień kształcenia na odległość, zwłaszcza wyników badań w wyrównywaniu szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych i możliwości doskonalenia e-learningu

GŁÓWNY PROBLEM

Jak można optymalizować kształcenie na odległość nauczycieli i pedagogów specjalnych, a także uczniów niepełnosprawnych ze wszystkimi dysfunkcjami?

CZĘŚĆ OGÓLNA

PRZESŁANKI WSKAZUJĄCE NA ZNACZENIE I MIEJSCE ANALIZ

1. Cywilizacyjne
2. Informatyczne
3. Informacyjne
4. Społeczne
5. Ekonomiczne
6. Pedagogiczne
7. Dydaktyczne
8. Psychologiczne
9. Inne:
  - zdrowotne
  - etyczne
  - prawne

RAPORTY SPOŁECZNO-EDUKACYJNE W KONTEKŚCIE NOWYCH WYZWAŃ

- Biała Księga Komisji Europejskiej
- Deklaracja Bolońska
- Edukacja dla Europy. Raport Komisji Europejskiej
- E-Europa 2002. Społeczeństwo Informacyjne dla Wszystkich
- Strategia rozwoju Polski do 2020 r.

RAPORTY SPOŁECZNO-EDUKACYJNE W KONTEKŚCIE NOWYCH WYZWAŃ

c.d.

- Program Operacyjny – Innowacyjna Gospodarka na lata 2007 – 2013
- Diagnoza Społeczna 2009
- Raport Polska 2030. Wyzwania rozwojowe
- Europejska Agencja Cyfrowa – lipiec 2010 r.
- Nowe umiejętności medialne

POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ W ZAKRESIE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

- Założenia edukacyjne – Strategia Lizbońska
- Kompetencje Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji
- Programy współpracy Unii Europejskiej w zakresie edukacji
- Przebieg i cele Procesu Bolońskiego

POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ W ZAKRESIE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

c.d.

- Najważniejsze kierunki reform Deklaracji Bolońskiej
- Proces Boloński w Polsce
- Unijne i Krajowe Ramy Kwalifikacji Zawodowych

PROBLEMY WDRAŻANIA I OPTYMALIZACJI KSZTAŁCENIA NA ODLEGŁOŚĆ

- Społeczne
- Pedagogiczne
- Psychologiczne
- Kulturalne
- Etyczne
- Prawne
- Ekonomiczne
- Technologiczne

DYLEMATY FUNKCJONOWANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

- Brak jednolitej definicji sprawności w Unii Europejskiej
- Włączenie problemów osób niepełnosprawnych w główny nurt polityki Unii Europejskiej
- Niekwestionowane znaczenie technologii likwidujących bariery, dotychczas uniemożliwiającej edukację, korzystanie z dóbr kultury, usług publicznych i zatrudnienia
- Zmiana relacji pracownik – pracodawca, właściciel – związki zawodowe poprzez pracę na odległość oraz nowe formy usług i komunikowania się

BIEŻĄCE PROBLEMY SPOŁECZNE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I KSZTAŁCENIA NA ODLEGŁOŚĆ

1. W jakim stopniu i do kiedy odrębna polityka narodowa wobec osób wykluczonych społecznie w poszczególnych krajach może być ujednolicona?
2. Jaka jest rola mediów w podejmowanych działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych?
3. Jak zapewnić pełniejszy dostęp do nowoczesnych technologii w celu korzystania z wszelkich form edukacji, dostępu do informacji i porozumiewania się, zatrudnienia i rehabilitacji?

4. Jaka jest przyszłość edukacyjna osób niepełnosprawnych, ich zatrudnienia, wyłączenia społecznego, w kontekście społeczeństwa wiedzy?
5. Co należy uczynić, aby minimalizować dysonans pomiędzy Polską a Unią Europejską w sprawach osób niepełnosprawnych, a także, jaka jest rola mediów cyfrowych w tym zakresie?

CHARAKTERYSTYCZNE CECHY KSZTAŁCENIA NA ODLEGŁOŚĆ

- Realizowanie tych samych celów co stacjonarny system edukacji, ale bez narzucania formalnych barier rekrutacji
- Komplementarna realizacja programów opracowywanych przez szkołę (uczelnię) i samego zainteresowanego
- Zastosowanie różnych mediów informacyjnych i wszystkich możliwych metod przekazu i komunikacji

CHARAKTERYSTYCZNE CECHY KSZTAŁCENIA NA ODLEGŁOŚĆ

c.d.

- Duże możliwości wyboru form i metod kształcenia oraz trybu studiowania
- Elastyczny dobór wykładowców i materiałów szkoleniowych
- Dostosowanie do możliwości i potrzeb studenta
- Brak rozbudowanej infrastruktury kształceniowej

OPTYMALNE ROZWIĄZANIA EDUKACJI NA ODLEGŁOŚĆ

1. Opracowanie długofalowej strategii rozwoju edukacji na odległość, w tym także osób niepełnosprawnych
2. Merytoryczne, związane z istotą systemu kształcenia
3. Doskonalenie kwalifikacji nauczycieli i personelu technicznego
4. Technologiczne, wyrażające się w przyjęciu przez szkolnictwo optymalnych rozwiązań organizacyjnych, właściwych dla nowoczesnych usług publicznych, a zapewniających optymalny przekaz treści zajęć

OPTYMALNE ROZWIĄZANIA EDUKACJI NA ODLEGŁOŚĆ

c.d.

5. Finansowe, zapewniające niezbędne środki na każdym etapie przyjętego i realizowanego projektu
6. Prawne, polegające na określeniu formalnych podstaw tej edukacji
7. Organizacyjno-kadrowe, których istota wyraża się w pełnej realizacji przyjmowanych rozwiązań

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA - EMPIRYCZNA

STOPIEŃ WPŁYWU NAJNOWSZYCH TECHNOLOGII NA EDUKACJĘ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Kategorie odpowiedzi	Telewizja	Komputer, Internet, telefonia kom., TV cyfrowa
bardzo duży	17,87%	50,43%
duży	44,26%	32,17%
przeciętny	22,13%	11,30%

Badania prowadzone przez autora, opublikowane w książce pt. *Spółeczeństwo informacyjne i media w opinii osób niepełnosprawnych*, Wyd. APS, Warszawa 2005

OPINIE RESPONDENTÓW

Komputer, Internet, telefonia komórkowa, TV cyfrowa:

- *Umożliwiają dostęp do różnych dziedzin nauki*
- *Dzięki nim jest większy i szybszy dostęp do informacji*
- *Zapewniają prowadzenie różnych zajęć bez wychodzenia z domu, można się dzięki temu wiele nauczyć*
- *Większa możliwość kontaktu z ludźmi*
- *Stwarzają szansę na edukację na odległość*
- *Mają największy wpływ na edukację, ale nie wszystkich na to stać*
- *Dzięki nim zdobywamy dużo informacji i w ten sposób uczymy się*
- *Pomagają w edukacji niepełnosprawnych*

WPŁYW MEDIÓW CYFROWYCH NA PRZEMIANY W KSZTAŁCENIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Kategorie odpowiedzi	TV	TV satelitarna	TV cyfrowa	Komputer	Internet	Telefon komórkowy
bardzo duży	14,81%	7,92%	6,36%	36,10%	43,44%	15,57%
duży	37,04%	23,33%	22,46%	51,45%	40,98%	27,87%
przeciętny	30,45%	37,92%	36,44%	8,71%	6,97%	30,33%

Badania prowadzone przez autora, opublikowane w książce pt. *Spółeczeństwo informacyjne i media w opinii osób niepełnosprawnych*, Wyd. APS, Warszawa 2005

OPINIE RESPONDENTÓW DOTYCZĄCE PRZYDATNOŚCI KOMPUTERA

- *Ułatwia kształcenie*
- *Łatwość pogłębiania wiedzy, np. encyklopedia CD*
- *Można bez większych problemów doskonalić swoje umiejętności*
- *Dzięki programom multimedialnym daje szerokie źródło wiedzy*
- *Pozwala uzyskać znaczną samodzielność w kształceniu, pokazując możliwości, rozwiązania w różnych krajach*
- *Umożliwia pracę w pozycji siedzącej niezwykle ważną dla osób niepełnosprawnych*

OPINIE RESPONDENTÓW DOTYCZĄCE PRZYDATNOŚCI INTERNETU

- *Szeroki nośnik informacji, łatwy i szybki dostęp do niej*
- *Można bez opuszczania miejsca zamieszkania kształcić się, studiować*
- *Można uzyskać dużo różnorodnych informacji i w ten sposób pogłębiać swoją wiedzę*
- *Dostęp do informacji z całego świata*
- *Za pomocą Internetu można wymieniać doświadczenia, korzystać z wiedzy ekspertów*
- *Często jest to jedyna możliwość kontaktu*

OBSZARY DZIAŁAŃ

- Merytoryczne
- Metodologiczne
- Organizacyjne
- Technologiczne
- Kadrowe
- Finansowe
- Prawne

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ